

Előfizetési árak

Égész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " " . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legutányosban számítottak.

BAJA

vegyes tartalmu hetilap

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Szent-Anfalutca 28. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szám ára 8 kr.

Kéziratok nem adtnak vissza.

A kedélynevelésről.

Ha jól emlékszem, egyik Kisfaludy mondta, hogy ha a kritikus valamely munka jó oldalát tünteti föl, soha sem kell azt okdatolni; de ha hibáit vagy hiányaira mutat rá, akkor igen kellemetlen helyzetbe jut: állításait a legapróbb részletekig be kell igazolnia s még ha teljes igazsága van is, tartózkodva fogadják (különösen a szerző) a bírálatot.

Ezt figyelembe véve, igen nehezen tudtam magam arra elhatározni, hogy a „B. és V.” 1—2. (mutatóvány) számában megjelent tanügyi czikk-részletről, illetve annak hiányairól egyet-mást elmondjak. Meggöngyöl az azonban, hogy a felvett thema ndolfontos, mely fontosságot tekintve a hibákat elintézni kötelesség, nehogy a laikus közönség helytelen nézetek szerzésére vezetessék, kezdetem csak az alábbiak megírásához.

Eltekintve attól, hogy a kalocsa főgymházmegye által dolgoztatott feladott tétel 1. pontja értelmében nem a kedélynevelés szükségességét kell bizonyítani, mint ezt nevezett czikk ténny iparkodik, — hanem „azon legrészletesebb tanítási és nevelési elveket — kell felsorolni — melyek a kedély képzésénél mindenkor szem előtt tartandók” — mondom eltekintve ettől, a kedélynevelés nélkülözhetőségének bizonyításánál, helyileg-közeli, oly tételre is kifejezések vannak, melyeket egy a tanügyért lelkesülő laikusnak tán megbocsáthatnánk, de egy szakembernek — különösen a nyilvánosság előtt — még nem bocsáthatunk.

A czikk legelső bekezdésének már unásig ismert frázisát figyelmen kívül

hagyva, a második bekezdésre szándékozom egy pár megjegyzést tenni.

Azt mondja a czikkírő: „Mikor ilyen az élet, mikor a képzés örök-ké háborg, (hmi) mikor az anyagi lét a szellemi évf felett diadall ul, akkor a kedélynevelésről beszélni merész kísérlet.”

Hát kérem n. e. olvasóközönség, ezt ne tessék ám himni! Mert mi nem vagyunk oly tudatlan, vad nép, ki ezért valakit bánatának. De meg ha, — amint azt a czikkírő ur maga is — és helyesen — valami hat bekezdésben keresztul variálja, hogy „a kedély az embernek alapja”, akkor a kedélyneveléséről beszélni nem hogy nem merész kísérlet, hanem, különösen tanítóknak, elengedhetlen kötelesség. De ha a czikk t. írja a kedélyneveléséről beszélni is merész kísérletnek tartja, szeretném tudni, hogy mit mer akkor tenni a kedélynevelésének előmozdítására iskolájában? Pedig ez az alapja a népoktatásnak, mint ezt Dr. Kellner L. ö. rincz mondja: „... ne tekintsük a tantárgyakat czélok-nak, hanem eszközöknek, melyek az ész és szívi magasabb műveltségének előmozdítóiként használatnak.”

De ennél még szembeszökőbben igazolja Rousseau a kedélynevelésnek nélkülözhetőségét a dijoni akadémia egy pályatételének, az akkori közfelfogással teljesen ellenkező, megfejtésével. A tétel így hangzik: „Az ismeretek terjedésével fokozódott, avagy hanyatlott e a közérköcsiség? Ó ezt, mint tudjuk, oly értelemben fejtette meg, hogy a

közérköcsiség az ismeretek fejlődésével hanyatlott; és e dolgozatáért nevezett akadémia öt pályadíjjal jutalmazta. Ebből világos, hogy a kedély nevelése nélkülözhetlen; mit különösen a dijoni akadémia tekintélye is megerősít. — És lássa t. czikkírő, Rousseau nem félt beszélni a kedélynevelés nagy fontosságáról! Pedig az jó férő, és igen igen más körülmények között élt!

És ugyan csak Rousseau fennebb említett dolgozata azt is beigazolja, hogy nem czikkírő ur találta fel azt, hogy „a mai társadalmi körtüneteknek stb. stb. egyedül oka az ismeretfejlesztés — a lélek nevelése és erkölcsnemesítése nélkül.”

Soh! se mutassunk többet, mint amik vagyunk!

Mondok én azokra a „psychológiai-lag”, „physice”, „culminál”, „demoralisált”, „consequentiák” stb. — nevezett czikkben előforduló — idegen szavak használatának betegségeről valamit. Hogy azonban ne látzassam kákán csomót keresni, dr. Kellner-Szucs „Gondolatok...” című művéből idézek egy pár sort: „E szó”, „heuristica” görög eredetű (mint physice, psychologie stb. latin!) sok tanító szereti használni, ha komoly arckifejezéssel valami nagyon fontos dolgot akar mondani. Az idegen szavak utáni láz már nagyon sok tanítást fogott el;... Ez most már divat stb.”

Ha szaklapban tárgyalunk valamit, ott még megbocsáthatók az idegen kifejezések, de ott, hol a közlemény a nagy közönségnek van szánva, ott bizony legjobb

mindig csak magyarul beszélni. De különösen a tanügyi czikknek legyen egy irtva, hogy azt mindensí megértse; és még inkább a kedélynevelésnek szükségességét bebizonyítani és megkedveltetni törekvő czikknek — mert ilyen szerint más mellékés ezéjja nincs nevezett czikknek sem — legyenek érthető, világos nyelvezettel írva.

Az érthető és világos nyelvezetről szólnak, idézek a czikkből egy-két helyet, hol a világosság nyelvezet hajhászának a világosság egyik áldozatul: „Hogy azonban a kedélynevelés ne csak egyoldalulag, az értelem nevelése által eszközöltessék, minden nevelés előtt tisztán áll; mert az értelem fejleszteni, s a szellemi élet ápolását elhanyagolni annyit, mint a fakadó rozsbimbót letépni.”

De az utána következő, mely ugyan azt mondja (vagy is akarja mondani) még szebb: „Azért felette téves a reális gondolkodásuaknak azon nézete, hogy az iskola hivatása csak a kedélyneveléteket bővíteni, mert a czél elérve nincsen, ha real ismeretek vannak, de nincs lelki szellemi kedélynevelésünk.” — Hát biz ezt kérem jobb lett volna a hivatkozott czikk keretében e nem venni.

Hanem, különösen ez utóbbi idézetnél eszembe jut a mi jó igazgatók dr. Bartsch Samu német közmondása, mit rendszeren elmondott minden olyan tanuló-jának, ki valami értelemről mondot, vagy pedig ellentmondásba esett. A német közmondásra szőrfő-szóra nem emlékszem, hanem annyit tudok, hogy a magyar közmondások közül azzal egyezik meg, mely így hangzik: „Se füle, se farka!”

Az idézetek rövid és világos értelme

TÁRCSA.

Az agávé virágzása.

Országos kiállításunkon az iparságnak előtti téren virágdíszben áll egy agávé. Nem érdekelten talán ez alkalom adtán egyet-mást e növényről elmondani.

Az agávék — melyek az Amaryllidaceák családjába tartoznak, — tudvalevőleg életük folyama alatt csak egyszer hoznak virágot, tehát egyszer gyümölcsözők (monocarp), de több éviek. Ellenben a hozzájuk külsőben nagyon hasonlító, de tőlük könnyen megkülönböztethető áloék, — melyek a liliom-félék családjába tartoznak, — életük folyama alatt többször gyümölcsözők (polycarp) és többéviék. Mindkét genusz fajai a melegbél mérsékelt, de leginkább a forró földöv alatt vannak elterjedve s mindkét genusz nagyszámu fajokat foglal magában. Így már Steudel az 1840-ben megjelent „Nomenclator Botanicus” című művében az agávé-fajok számát 46-ra, az áloé fajok számát pedig 181-re teszi; jelenleg körülbelül az előbbinek 50, az utóbbinak 80 kritikailag határozott fajt ismerekük.

E sok faj közül azonban egyik sem vallja eredeti hazáját Európát. Szépességük — különösen pedig fizionómiai szempontból való csinos megjelenésük miatt már igen régen (1561-ben) hozták Európába, a hol is oly mértékben terjedtek el s vadultak el különösen gyöcsárjauk által, hogy most már egészen m eglepőülteknek kell őket tartanunk. Az agávé: közül különösen az Agave americana (L. van elterjedve a Földközi tenger partvidékéin Spanyol-, Olasz-, Görögországban s a szigeteken. Elterjedésének legszámbaj pontja Botzen (Tiroban. Hozzáink legközelebb Dalmáciában tenyészik a szabad ég alatt. De még inkább elterjedtek az agávék az

európai üvegházakban, ugy, hogy bizvást állíthatjuk, hogy nincs Európában valamire való üvegház, melyben legalább 1—2 agávé ne volna. Pedig az üvegházaknak a termelését illető tetteleket csak nehezen pótoló levegőjében sok tárclelem van szükség, míg a reájuk fordított fáradságot szép virágzattal megjutalmazzák.

Az agávék ugyanis törzsnélküli vagy igen rövid törzsű növények, melyeknek 1—2 méter hosszú, 20 s több cm. széles, alakjuk pedig 10 cm. vastag, husos, tuskúsen fogazott s tuskúbegyü levelek róza alakba állanak. Ilyen alakban s állapotban marad a növény hosszú ideig, a nélkül, hogy mást mint újabb s ujjabb leveleket fejleszten. Csak bizonyos s a körülmények szerint változó idő múltán hajtja ki virágját. Hazájukban már 6—8. Dél-Európában 8—12—20 év múltán az üvegházakban pedig 50—60 év múltán kezdenek viragozni. E miatt kapta a neptől a „szesztenendő áloé” nevet, mely ugy az időtartamot, mint a nevet illetőleg helytelen.

Rendes körülmények közt, a mint a lefőrtőzsa belse levelei erősebben kezdenek kivérzősni s koepeptűk a virágzat rögye megjelenik — rövid idő múltán várhatjuk a virágzás bekövetkezését, mert néhány hónap (üvegházakban 3—4 hónap), sőt néhány hét múltán a kis rügyből tekintélyes, 10—12 m. magas s virágokkal rakott szár fejlődik. A XVI. század, mely a növényt szép nevére keresztelte, egész legendát szőtt e virág életéről. Azt tartották, hogy durranás közben pillanat alatt uyylik s fejlődik ki a virágzat, pedig, a mint most tudjuk, ez legjobb esetben még hazájában is néhány napot vesz igénybe.

Maga a virágzati kocány alján meglehetősen vastag (30 cm.) de felfelé mindinkább vékonyodik, nagy pikkely alakú levelek vannak rajta s mint a karos gyertyatartó karjai, ugy terjednek szét oldalajai, melyeknek

virágai — egy-egy oldalágon 300—400 s összesen mintegy 8—12,000 — önek. Taghatatlan, hogy a sok virágot viselő 4—12 m. magas virágzat a nyulónk kocányu buga tekintélyes elragadó látványt nyujt — s a növény múltán megérdemli nevét. A virágzás után azonban a növény — miután levelei is elszárvultak s elvékonyultak, elhal s nem marad egyéb belőle, mint elszáradt levélrözske s virágzati kocánya. Sokszor azonban még virágzása alatt vagy után oldalrügyeket is hajt, melyekből újabb egyének fejlődnek.

Az üvegházban való virágzása a régiebb időben ritkábban következett be s mindig eseményként üdvözölté azt a kertészt s s növénykedvelő közönséget, most azonban, hála a fejlett kertészetnek sokkal gyakrabban láthatjuk szép megjelenését s gyönyörködhetünk tekintélyes alakjában. A történelmi fejezések szerint Európában az első Florenzben virított 1625-ben; erre következő az Ansbachi, mely 1627-ben s a württembergi, mely 1658-ban virított. Hazánkban nem sok virágzó ágaveről van tudomásunk. A budapesti növénykertben 1852-ben virított az Agave lurida L., 1867-ben az A. americana L., 1879-ben az A. mexicana L. s végre 1882-ben ismét az A. lurida L. továbbá ismeretek még az 1880-ban gr. Zichyék üvegházában s 1881-ben a Sztáray gróf üvegházában virított agávék.

A vadon tenyésző, de még inkább a kultivált növények tenyészésük folyama alatt sokszor rendes viselkedésüküktől eltérnek s ezen eltéréssel, a rendes viszonyoknál feltűnőbb alakot öltének.

Az ilyen eltérések nemcsak a tudomány szempontjából fontosak, de a gyakorlati kertészet szempontjából is, különösen pedig az esetben, ha sikerül egyik-másik növény, ezen rendellenes viselkedésének okait felismerni, ezek alapján a rendellenességet önkényesen előzékeny s esetleg állandósítani is.

És tagadhatlan, hogy a kertészek nincsenek szűkeben az ilyen eseteknek, melyeket állandósítva egészen természetesen találunk. Legyen szabad e tekintetben csak a szomorú körisek, szék vagy a piramis, gombaluk ákácok, teljes virágok: mint rózsák, pünkösdi rózsák, továbbá a tarka levelű fákra (Acer Negundo,) füvekre (Phalaris, Baldinger, Arundinaceae Trin.) végre a fodros levelű növényekre stb.-re hivatkozom.

Az agávé hazájában s elterjedési területén sokféle hasznót nyujt az embernek, ugy hogy nagyon tenyészik. A tenyészés s a vele való bánás közben sokszor „ha valami véletlen megfosztja a növényt a középponti rügyétől, csakhamar 10—15—20 számszoros rügy ébred s nyulik fel virágzó ágakká, mely egy a megcsontult növény, mely egy tököcsán helyett, mint valami óriás gyertyatartón, husz kar emelkedik, s az szoros értelemében tetőtől talpig virágba borul. Természetesen a virágzásnak a rendestől eltérő e módja rendellenes.

Ily rendellenes virágzást ir le Göppert — mult évben elhalt kitűnő borászó botanikus — a „Gartenflora” XXVII. évi. 306—308 lapján. A virágzás menete s módja az ő leírása nyomán a következő volt:

„1875. évben a legelső középső levelet megsértették s ennek következtében elrohadt, ugy hogy az egész növény elhalászt várta. Ez azonban nem következett be, hanem a következő 1876. évben nem egy, de négy különböző nagyságu virágzati kocányt hajtott, melyek gazdagon virágzóztak s 8 m. hosszúságot értek el. Vizsgálat czéljából a törzs a gyökérzet alsó részétől elválasztatott s hideg házba állítatott, de a növény ennek daczára a következő 1877. évben 3 újabb virágzati tengelyt hajtott, melyek szintén egészen kifejlett virágokat hordtak, nyilásuk 1878. február haváig tartott. A virágzati kocányok a levelek bőnyjéből

Dlesterweg szerint ez: „A tárgyi ismeretek a kedély érzelmekkel együtt fejlesztésenek úgy, hogy az előbbieket az utóbbiaknak védszárnyai alatt erősöbbséjének.” Ennyiit erre.

Mintán a fentnevezett cikkhez való hozzájárulás számításom ellenére ekkorra nőtt, nem boncolgatom tovább, csak azt akarom megjegyezni, hogy az egyes tekintélyek (kútfők) nagy gondolatait vagy szóról-szóra és akkor idejézől közt vonjuk dolgozatunk keretébe, vagy pedig úgy rövidítjük azokat, hogy a rövidítés által a gondolat értelme csorbát ne szenvedjen.

Sükösdön, 1885. július hó 31-én.

Dreiszigler Ferencs.

Különfelek.

— A bajaiak Budapesten. Folyó hó 25-én a delutáni órákban városunk egészen ünnepes színt öltött. Már jóval 4 óra előtt gyülekezni kezdett az iparoság a városháza nagytörményében, honnét Drescher Ede polgármester, Berényi Dániel apát-pleb., Scheutrély Lipót takarékpénztári igazgató, Scheibner Gyula főkapitány, Tury Mátyás Bajavárosi tisztifőjegyző, Bodrogi Gyula ügyvéd, Heller János a bajai ipar-terület elnöke stb. vezetésével megindult a menet a hajóállomáshoz, hol a díszesen felbőgözött „Ferenc Józsóf” postai- és személyszállító-hajó már várakozott. — A mint a menetet a hajóállomáshoz megérkezett, a fedélzeten levő czinyagok rázendítették a szobnól sebb nótákat, a polgárok pedig lassankint beszélni kezdek, úgy hogy 1/2 hatkor a parton levő eszernyi néptömeg lelkes élvezésével és kendőbogatással mellett a hajó megindult a Budapestre másnap, 26-án reggeli 6 óra körül szerencsésen megérkezett. — A hajóból való kiszállás után mindenki a már előre megállapított lakására ment, hogy 8 órára az Andrásy-uton levő Reuter-féle kávéházban lehessen, honnan testületileg történt a kivonulás a kiállítás megre-

hirdetésére, itt perze aztán kisebb csoportokra oszlottak, délen pedig a debreceni csárdában gyűltek össze ebédré. Ebéd után szintén kisebb csoportokra oszlottak az iparosaink a kiállítást, az estét pedig egy részük a színházban, cserélen s egyéb mulató helyeken töltötte. Másnap reggeli 8 óra tájt utjából a fentebb említett kávéházban gyűltek, s ottan mentek a kiállítás folytatásához meglekintésére. — Az esti 11 órai hajóval körülbelül fele hazajött, a többiek pedig még fentmaradtak, hogy tovább is gyönyörködhesse- nek a nagyszerű kiállításban. — Együttel el nem mulaszthatjuk megemlíteni, hogy e tömeges febrándulás létrehozásában az orszárlársés Drescher Ede polgármesterünket illeti.

— A bajai eszperes-kerület tanítóinak ez évi évi gyűlése folyó hó 24-én Baján tartottat meg Berényi Dániel apát ur 8 naga elnökelte alatt. A gyűlésről bővebben jövő számunkban.

— Hírek az érseki megyéből. N. Ujhelyi Ágoston ur moholyi plebánusul nevezetett ki; t. Gregorius Mihály ur ideigeli helyetteslekkészült a lelkikében Kuzurára küldetett. Kápláni minőségben áthe-lyeztettek: t. Virágh István Doroszlóról Rozdába, t. Bászler István Csávolyról Doroszlóra, t. Klániczky Ferencz Bresztováczról Jankovácra, t. Jancsák Ferencz Gajdó- ráról Bresztováczra, t. Firányi József Zomborból N. Militicse, t. Páncsics Jakab Almásról Zomborból, t. Kulcsácsi Mik- lós Bikityről Almásra, t. Esetovics János Bányáról Bikityre, t. Pupák János Adáról Zentrára. „K. N.”

* Hymen. Kramer Rezső topolyai nyomdátulajdonos folyó évi szeptember 2-án vezetett oltárhoz Deutsch Mariska k. a. Baján.

— A bajai polgári lövőkertben 1885. augusztus hó 16-án 725 lövés történt 384 egységgel; ezek között volt 3 szeg, 6 négyes, 48 hármas, 61 kettős és 88 egyes kor. Szeget löttek: Eckert István 2, Eckert János 1; négyeseket löttek: Eckert István 2, Lember- ger Ernő 2, Horváth István 1; hármasokat löttek: Eckert István 15, Eckert János 8, Lemberger Ernő 8, Bittermann Károly 6, Koller Hugó 5, Atanacković Lázó 1, Herzfeld Viktor 1, Hubay Antal 1, Somogyi Emil 1 és Tury Mátyás 1. 1885. augusztus hó 20-án tartott díjlövészet alkalmával 1925 lövés történt 1102 egységgel; ezek között volt 1 szeg, 23 négyes, 123 hármas, 238 kettős, és 104 egyes kor. Szeget lött Eckert István. Négyeseket löttek: Eckert István 8, Lemberger Ernő 4, Koller Hugó 3, Cserba Ferencz 2, Eckert János 2, Tury Mátyás 2, Atanacković Lázó 1, Bittermann Károly 1; hármasokat löttek: Eckert István 49, Koller Hugó 14, Cserba Ferencz 11, Lemberger Ernő 11, Bittermann Károly 9, Eckert János 8, Horváth István 8, Atanacković Lázó 7, Tury Mátyás 6. Ezen alkalmal kitűzött díjakat a következő urak vitték: 1-ső díjat Eckert István 25 lövés korrel, 1-ső rendű 1-ső díjat Eckert István 18 korre, 2-ik díjat Eckert János 14 korre, 3-ik díjat Bittermann Károly 11 korre, 4-ik díjat Cserba Ferencz 10 korrel, 5-ik díjat Koller Hugó 10 korrel, 6-ik díjat Atanacković Lázó 10 korrel, 7-ik díjat Horváth István 9 korrel, 8-ik díjat Lemberger Ernő 9 korrel. A második rendű díjakat 25 lövésre a legtöbb egységgel a következő urak vitték: 1-ső díjat Eckert István 42 egységgel, 2-ik díjat Eckert János 26 egységgel, 3-ik díjat Bittermann Károly 26 egységgel. A harmadik rendű legmelyebb lövésre kitűzött díjat Eckert István és végre az e napon legmelyebb lövésre kitűzött díjat Eckert István vitte el.

* Konrádi-féle műlovardában e héten mindnap tartottat előadás, igen változatos műsorral, melyben különösen kitűn- tettek magukat Konrádi igazgatók. Miss Ella és Anna k. a. Bono, Gautier, Schröder, Bristol és Almási Béla urak, és végül Konrádi Vilmos. — A nagyérdemű közönség pedig helyesen teszi, ha a lovardát minél tömegesebben látogatja, mert ilyen Baján nem mindig lehet látni.

* Eljegyzés. Dr. Csikás Benő, Zombor város főjegyzése, eljegyezte özv. Falcione Anna asszonyt.

— E. évi aug. 27-én esti 7/8 és 6 óra közt Schumacher Frigyesnek a Katona- külváros színelvő színházjában, mely szereppel volt fedve és deszkakaláncsal ellátva, ismeretlen okból tűz ütött ki a leggett. A tüzökolt keleti irányban megjelent, s a tüzolt kálakait is, mindazonáltal embereket kellett fogadni, kik a tűznel reggelig örködtek, hogy annak továbbterjedését megakadályozzák.

— Eklövő F. hó 17-én vezette oltárhoz bajai Vojnits Máté almási s. szolgabíró Zentán Babócs Gizella kisasszonyt.

— A vidéki hírlapszerkesztők és kiadótulajdonosok congressusa e hó 24—25-én tartottat meg Budapesten meglehetősen érdeklődés mellett.

— Kőssa Károlyné a szabakkal áll. tanítókné-képzede rendező igazgatója, saját kérelmére, állásától felmentetett.

— Ertl testverek — írja a „B.” — a plávnai Dunagát partján egy csinos gabonarakodó állomást építettek, s e csinos kis telepet a napokban János-part elnevezés alatt forgalomba vették.

— Az adal m. kir. földműves iskola a folyó évi november havában második évi tanfolyámába lép. A folyó évre 15 új első éves növendék vetetik fel, kik az intézetben teljes előadást nyernek. — Mután a bennük növekedék száma korlátozt, felhívatnak mindazon bacs-budogh-megyei szülők, gyámok, testületek és egyének, kik gyermekeiket, vagy pártfogoltjaikat, az intézetbe adni óhajtják, hogy ezen szándékukat, az intézet előlét igazgatótanácsával, mielőbb tudatni megveskedjenek, minthogy különben az idegen gyermekek jelentésköz — kiknek száma már eddig is tekintélyes — fognak felvetetni. A tanítás kiválólag gyakorlati irányu s az elmélet csak a legszükségesebb dolgokra terjeszkedik ki. — A tanfolyam két évig tart. — A felvételi feltételek a következők: a) betöltött 16 éves életkor; b) erős, egészséges testalkat; c) irni, olvasni, számolni tudás; d) fedhetlen erkölcsi magaviselet; e) szülői nyilatkozat, mely szerint a szülők vagy gyámok kötelezik magukat, hogy mután a tanuló az ókarakutikál lép az iskolába, azt onnan a tanfolyam bevégezte előtt kimenjenek, ellenkező esetben az állam kincstárának kártérítést nyújtanak; f) a szülők ehhez a csenten kivánatra az ifjú elbocsátatik, s ekkor kártérítést jogosítva az intézet nincsen; g) a belépő tanoncok minden néven nevezendő munkát végezni kell; h) helyeskor a tanulóknak 2 öltözék ruhát kell befizetni. Ezen kívül el kell látva lennie, két pár fehérművel, 2 pár lábbelivel, 2 töröltözővel. Elein ezekről az igazgató gondoskodik, mely egyszerű, izletes és tápláló eledelből áll. Fizetési kötelezettség évi 150 frt, melyből 30 frtot, melynek munkamegegyezési áta így czímen visszakapnak, évenegyenkénti s utólagos részletekben. Bővebb értesítés kivánatra készséggel adatik. Szobonya Bertalan.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

— A nyári hó napokban, az életrend elleni csekély vétség miatt is, emésztőszereinkben gyakran zavarok tamadnak (székrekedés, vöröslállás, szivdögös, fejfájás stb.) ily esetekben egy jó házi szer gyors alkalmazásával, mely közelmérés szerint a Brandt H. gyógyszerész svájci labdaccai — más nagyobb bajoknak mindjárt elejét vehetik. Minden valódi dohoz (a gyógyszer- tárolásban 70 kr kapható) cségyje: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

eretek s mivel már több leghónálj nem volt, a virágzás is megszűnt.

Hasonló eseteket említ meg ugyancsak Göppert a nevezett folyóiratban: így 1839-ben a löweni növénykertben, 1850-ben Weimarban, 1856-ben Würtenbergben, 1863-ban Brüsszelben, 1876-ban Villagóban s Como mellett fordult elő hasonló virágzás.

Ez adatok is azt mutatják, hogy a növény az üvegházakban való tenyésztés alatt is úgy viselkedik, mint szabadon tenyészve.

Természetes, hogy a nagyszámú virágzati kocsányok alakja elüt a szabályosan fejlődő magános kocsány alakjától. A Göppert közölte rajz szerint azonban az általa észlelt esetben az eltérés nem volt nagy.

Hasonló esetet, de az ágának rendes viselkedésétől s alakjától még inkább eltérő, volt alkalmam hazánkban láthatni. Sztráry Antal gróf nagymihályi (Zemplénmegye) üvegházában 1882. év nyarán láttam egy agavét virítani, melynek megsértett múlt évi kocsánya mellett 4 más oldal-kocsány sarjadzott. Ez Agave americana L. volt és a virágzása következőképp ment végbe:

A körülbelül 60—80 évet fűt Agave americana L. az 1878. év őszén fejlesztette az utolsó, illetve legelső középső levelét. A következő 1879. évben a növény növekedésében pihenés állott be s közeledő virágzását csak annyiban árulta el, hogy az eleinte közepesen szorosan föléllő álló levelek kezdtek lassankint kifelé hajolni a levélrózsa kerülete felé, de csak a következő 1880. év június 17-iken lett láthatóvá a még csak igen kicsiny virágzati tükocsány. A tükocsány a nyár folyamán meglehetősen nagyra növekedett, úgy hogy szeptemberben körülbelül 4 méter magas lett s e hóban vitték be az üvegházba. Virágzása meglehetősen hosszú ideig tartott, de a virítás után a növény nem halt el, hanem a következő 1881. év április végén a legelső levelek hónaljából 4 új vi-

rágzati kocsányt kezdett hajtani. Hogy az elszáradásnak induló kocsány az új kocsány virágzásának hatását ne rontsa, eltávolították. Az eltávolítás alkalmával azonban észrevették, hogy alul meg van sérve, melyet bizonyára az állásállítással szcnevde- te s valószínűleg ez a sértes volt oka annak is, hogy az első kocsány nem hozott oly szép s egészséges virágokat, mint az különben történni szokott.

1881-ben, tehát a második virágok igen idők s egészségesek voltak s igen dusan választottak ki mezedvet is.

A négy kocsány virágzása igen hosszú ideig, szeptember havától egész november haváig tartott. A rá következő 1882. évben a már száradó 4 kocsány mellett ismét egy kisebb kocsány fejlődött, mely szeptembertől novemberig virított, sőt termést is hozott. Ez volt a növény harmadik virágzása. Ezzel azonban még mindig nem érte be az ápolói iránt hálás növény, hanem az 1883. évben az alább eső levelek hónaljából 5 új virágzati kocsányt hajtott, melyek ismét novemberben virágoltak, vagyis a növény most más negyedszer virított.

Megjegyzem, hogy a tenyésztési viszonyok az üvegházakban szokásos tenyésztési viszonyokkal megegyeztek. A növény 5 hónapig állt a szabadban, az év többi hónapjait át pedig az üvegházban, melyben a legkisebb hőmérséklet 5 fok R. volt.

Tudvalevőleg az ágának gypsazinföld, agyagföld, homok és kevés levélföld keveré- kéből álló talajban tenyésztettem, télen át a hideg házban tartattuk 3—6 fok R. hőmérsék- kü levegőben, tavasszal a fagytól mentes idő beálltak a szabadba helyeztettem. Mérsékelt öntözést tük csak el, de teljes napot szeret.

Az 1882-diki virítás után a növény egészen elgyengült, elcsatnyult s végre elhalt. Így tehát ez az ágavé, mely rendes körül-

Hasonló oknak tulajdoníthatjuk a többször való virágzást is.

Ila valamely virágzásnak induló ágá- vénál a virágzati kocsány megsértetik, ak- ként, hogy az a rendes virágzathoz alkalom és nagyságban hasonló virágzatot nem hozhat létre — mint az történt a nagy-mihályi esetben is — akkor a növény az első virág- zati szerkezet gyengesége miatt a virágzása gyűjtött anyagot nem tudván a virágzása- ra, de más szer pótlására se fordítani, ar- ra lesz kényszerítve, hogy új rügyeket hajtsön, melyek ismét virágzati kocsánytá fejlődnek. A növény az egyes szerkezet felépíté- sére szánt anyagot jóval a szerv létrejötte előtt gyűjti össze s ha az illető szervet az összegyűjtött anyagoknak megfelelő alakban valami külső körülmény miatt nem képes felépí- teni, ezt pótlóan, ismételve hoz létre ugyan- oly szerkezet. A nagy-mihályi példányok azért való virágzása pedig valószínűleg azért következett be, mert az első silányabb virágzás után még mindig oly mennyiségben volt meg a növény hosszú élete alatt meg- gyűjtött építő anyag, hogy többször is képes volt virágrügyeket létrehozni.

Kérdés már most, vajon felhasználha- to e ez a jelenség kortérszeti szempontból. A tapasztalatok után ez valószínűnek látszik; de minthogy ez irányban a részletes tapaszta- latok még hiányoznak, egész biztosással nem állapítható meg. De ép ez okból rész- letes s a körülményeket előidőző eljárás sem tudjuk megállapítani. Mindenesetre jó volna, ha az évek husza során óráztott ágavét arra kényszeríthetjük, hogy a szokottnál előbb virítsön s egyszer való virágzás helyett 2—4 évig gyönyörködtesen virágzásával. Ennek tapasztalati megállapításáról a kerté- szeti tudomány van hivatva gondoskodni.

Dr. Diets Sándor.
* A jelenben szerkesztett „Természettudomá- si” Rozsoly” augusztusi füzetéből.

Mi volt előbb a világon, a szakáll vagy az ember? A szakáll, mert a biblia szerint Isten a kecskékből előbb teremtette az embert!

Valami kőpé alakú, a fuvókából oly ógcsónok lótt egy arca halad paraszti kezére, ki farkánál fogva horogtarlatot kezében, hogy megjelölje paraszti fájálmalát eljett a herenget. Hóid gondolkodás mulva a paraszti hámoszat taposott a hering fejére, szilobon mondá: — Tudom Istenem, több nem harapod meg a kezesem!

Jancsi te? Mitől András gazda a pitvarban. — Mi baj? felelte Jancsi. — Haa vagy? — A szűz padlóson. — Mit mivel? — Heverek. — Há Pista hol van? — Ő is itt van. — Mit mivel? — Nekem segit.

— Vasuti hivatalnok. Ha le nem akar kéni, siessen, mert a vonat indul. — Paraszt. Majd meg vár, mert már van jegyem.

Irodalom.

— A gróf Guyon Rikhard tábornok vezénylete alatt működött magyar déli hadtest naplója 1849. Az 1848—49 iki magyar szabadságharc történelmi kültői, okmányai legnagyobb részben még a leveles ládában fekszenek; a mi ezekből előkerül, kötelességünk nyilvánosságra juttatni, hogy történetírónk majdan e dicső korszak eseményeit a kellő hűséggel vizsgálhassák.

Nagy, igen nagy kötelessége ez az utó kornak, mikor hazánk egyik legnagyobb fia Kossuth szavai szerint is elmondhatni, hogy „hazaelenés bünt és erőlkies mulasztást követ el az, ki a meg birtokában létező történelmi okmányokat, adatokat, mulunk e dicső korszakának emlékeit közre nem teszi, ha ezek felhasználhatást barmely okból, talán akaratán kívül is, megakadályozná.”

E néhány szó által sugalt meggyőződés, de hazafii kötelességzetünk is arra indított bennünket, hogy a minden magyar feltehetően emlékeiben élő veterán tábornok, a „branyiszki hős“ és a „hogyasi győzőnek“ délmagyarországi hadjáratairól szóló eredeti naplóját közzé tegyük.

E rendkívüli érdekes okiratot Guyon tábornok egyik segédisztája által vezette. Tartalmát röviden a következőkben ismerjük:

1849. június 26—1849. július 30. Elutaszás a fővárosból. — Szolnok. — Gőzhajón Szegegy. — kocsin Temesvár felé. Széregyh. Béba. Nagy-szent-Miklós. Lovrin.

A temesvári tábor és az ostromsereg. Vetter, gróf Vécsey tábornokok.

Utazás Aradra. Az aradi vár capitulációja. — Nagy-Lak, ismét Szegegy.

A „Bem“ gőzhajóval Torok-Becsére. — Az itteni tábor. Bánki ezred.

Támadási tervek. Perczy ezredes Padonál a Tiszán átkel. Igmandy ezredes Ó-Becsen. A július 5-iki hegyesi támadás. — Jellasics bán.

A hadtest átkelése a Tiszán Ó-Becsenél. Szegegyi főhadiszállás. Az ellenség a Ferenczcsatorna mögé vonul.

Bánki ezredes Ó-Becsenél marad. A többi egész had Hegyesnél összehasonosították.

Kmetty tábornok és Kollmann ezredes Bajáról a tábor felé húzódnak. — Mészénya alezredes bajai hadtest parancsnok jelentései. A „Schlick“ hadigőzös.

Jallessics seregének felvétele. — Hírek a felvidéki táborból. Csataervek.

A július 14-iki hegyesi csata. A győzelem. Az ellenség üldözése. Verbásznál az utolsó mérkőzés.

Táborozás Verbászon és Kis-Kéren. — A foglyok Szegegyre kísértetnek. Jelentések a kormánnyhoz.

A léggét Temerin. — A Titel elleni tervek. Haditörvényszék.

Látogatás Péterváradon Kis Pál tábornoknál. Guyon tábornok beteg. — Titel siker nélkül ostromoltatik.

Rendület a Szegegy felé vonulásra. — Cauroughi és ó-becsei táborozás. Ada. — Látogatás Bobsáron a Hertelendyeknél. Ó-Kanizsa. A szegegyi lőpáraktár felrobbanása. Förgos.

Bevonulás Szegegyre. Kossuth kormányzó, Kis Ernő altábornagy. Ünneplés fogadtatás stb.

Ez rövid kivonata az érdekes naplónak, melyet Guyon tábornok életrajza előzést meg Dudás Odóntól, ki a saját ala rendezést teljesíté, a munkát kiegészítő jegyzetekkel és több még sehol nem közölt okmányai bővíté.

Két arczkép is lesz hozzá mellékelve, melyek egyike a tábornokot magyar, másik a török (reiz pasa) katonai egyenruhában ábrázolja. Mindkettő külföldi fénykép után készült.

A díszes kiállítás mű megrendelési és előzetési ára példányonként 1 frt o. é. — Szives gyűjtőinknek 8 példány után egy díj nélküli példánnyal szolgálunk.

A megrendeléseket és előzetési összeget tisztelettel kérjük folyó évi szeptember hó 15-ig napjén Topolyán (Bácsmegeye) alulírott kiadó címjén beküldeni, a nyomtatás bevezetésével f. évi október vége felé a mű megjelenik a t. megrendelőinknek és előzetőinknek pontosan megküldetik.

Topolya, (Bácsmegeye), 1885. aug. hóban.

Krémer Rezső, könyvnyomda-vezető, kiadó.

Vegyesek.

Győrbing készült házasságok. Érdekes esküvő volt nemrég Freeport amerikai városban. Érdekes a nyerseszonyi szendzse tette a lakodalmat. A szép Nelli, dzsáfára annak, hogy még csak 19 éves, máris negyedszer esküdött „örök“ hűséget az ottár előtt. 1882-ben csak először fejték Yourex Károlyhoz, de csak egy napig éltek együtt, mert a másik napon szülei hazavitték. Yourex elítélvőzt a vidékről s miután semmi hír sem érkezett róla, Nelli, 1883-ban bizonyos Baker-ha ment férjhez, ki azonban rövid idő múlva elhagyta, mert már másutt is volt neje. Később Nelli Filippus Henrik vasuti kalauznak esküdött örök hűséget. Ez azonban összeperült vele s válopört indított elene. De mielőtt a válóper elődolt volna, Filippus már újra megnősült, mi arra indította Nellit, hogy a kettős házasság miatt emeljen vádat volt férje ellen s ezért elofogatta. Így szabdult meg Nelli harmadik férjével. Ekközben az első férj Yourex Károly a világnak isten tudja melyik sarkából hazavetődött. A vállalkozó szellemű asszonykában erre föltámadt a kíváncsiság. Eszébe jutott, hogy az első férjével csak egy napig élt, nagyon kíváncsi volt tehát, hogy milyen lett volna annak a napnak a folytatása. Nelli nem is törte rajta soká a fejt, hanem összeküzdött másodsor is az első férjével s folytatták együtt az ő ezzel ezélt megkezdett napot. Nem kíváncsi-sága azonban még most sincs kielégve. Most ugyanis váltog azon tóri a fejt, hogy: „Ki lesz az ötödik?”

Művészek kanárik. Egy ausztráliai lapban olvassuk, hogy Phouixville-városban egy madárkedvelőnek sikerült néhány kanarit több operadallamra s egyéb zenedarbokra is betanítania, és pedig igen egyszerű, mindazáltal tagadhatatlanul élmés módon. A házból ugyanis minden más madarat kiküszöbölt, nehogy a kanárik azok csicsorgását, füttyelését hallják, és az utánaösz. A kalit előtt, melyben a kanári van, egy tükröt állít föl, a tükrő mögött pedig valami kis zeneszekrényt, zenéző órát vagy albumot. A kanári hallja a zenét, kíváncsian tekint a tükrő felé, ott perze egy másik kanarit lát; azt hiszi, hogy az énekei oly szépen, igyekszik utánozni a hangokat, s végre is megtanulja az egész dalt. Ezt a kanári műveleti módot különben mi is ajánljuk olvasóinknak figyelembe.

Hogyan becsültek meg másutt a bírákat. London városában minden évben nagy-szerű bankettet szokott adni „Ó Felségsé bírái“ tiszteletére. Az ez évi lakoma, melyen a miniszterium, a diplomáciai kar több tagja, valamint a bíróság, ügyvédség szeme-jai és nejei is jelen voltak, j. hó 3-án tartatott meg ismét nagy pompával a városi Lord Mayor (főpolgármester) előkelte alatt. A számos felköszöntő közül kiemelkedően tartjuk a vendégl jelen volt amerikai Egyesült Államok miniszterét Phelps urát, ki lelkesült szavakban esztelien azon befolyását, melyvel angol jog, angol törvény és angol igazságszolgáltatás Amerika térszécskeiben bírass. Gótták közt azt mondja: „Anglia nagy és kiváló sok tekintetben, de nincs semmi, mi miatt több joggal az arcacat lehessen kívánni neki, mint joggal az arcacat lehessen kívánni az angol nyelv, mint virágzásnak inditá az angol kereskedelmet, fölépíté az angol szabadságot és mely az egész föld kereszén bízalmat és tiszteletet küldött ki magának.“ Erre Lindlay főbíró tömörleg a bírák köszönté a város és a Lord-Mayor vendéglátó szeretetért. Áttérve az Egyesült-Államok miniszterére az angol bírák fölött tett megtisztelő nyilatkozataira, azon nézetének ad kifejezést, hogy azon elismerés mindenütt találkozik, az angol bírák az angol igazságszolgáltatás oly szabad, a felfogás és a körülmények-méltatásában, oly ment minden mesterkédségtől, mint sehol a világon; a bírák nem külsőseket, alakosságokat keresnek, hanem mindenben a dolog érdemét, az anyagi igazságot kutatják, itéletükben oly érveteket keresnek, melyek a józan ész próbáját mindenba kiállják.“ — Ez csakugyan eszményképe a valódi bírói tevékenységnek. Sok tanulság fekszik néha egy ilyen lakomban és ilyen felköszöntésekben, közönségre és bírákra egyaránt. Tiszteletük bíráinkat!

Hugó Viktor és Eugenia. A sok érdekes följegyzés közt, mely a nagy költőről most napvilágot lát, a legérdekesebbek egyike az, hogy a „Châtiments“ írja, egykor jó barátja volt a Montijo-családnak. Hugó atyjának, mint guadianari parancsnoknak egyik szárnysegéde Montijo volt Eugenia atya s ennek halála után az özvegy Parisba költözvé. 1844—45-ben gyakori vendég volt fiatal leányával együtt a költő házában. Hugó Viktor meglepő barátságot tanusított a szép Eugenia iránt, ki viszont rajongó tisztelettel tekintett a híres költőre s szalonjában sokszor énekelte dalokat, melyeknek szövegét Hugó írta. Pár évvel később nagyot fordult a világ. Eugenia trónra került, Hugó Viktor pedig száműzetésben megírta a „Châtiments“-t, könyvünetlenül aújta III. Napoleont és vele Eugeniát. S szép vonas Eugenia lelkiéletéről, hogy Hugó művei azért mégis ott voltak mindig olvasó asztalán, még pedig a díszhelyen s minden kötet első lapján olvasható volt a esaszáré szívetkeni novvérs. A „Châtiments“ köteté perzse nem volt köztük.

AZ ELSŐ OS. KIR.

DUNA GŐZHAJÓZÁSI TÁRSULAT MENETRENDJE.

Férfvesny 1885. feb. 21-től további intézkedésig SZEMÉLY- és POSTAHAJÓK:
Budapestre: naponta kétszer, reggeli 6 óra 45 perczek, és délutáni 3 órakor
Mohaacsra: naponta kétszer, reggeli 6 óra 40 perczek, és este 6 óra 10 perczek.
Ujvidékre: naponta reggeli 6 óra 40 perczek.
Zimony, Belgrad és Panosavara: kedden, szerdán, pénteken és vasárnap reggeli 6 óra 45 perczek.
Orsovara és a Dunaféjedelemségekbe: szerdán, pénteken és vasárnap reggeli 6 óra 45 perczek.
A hajók indulása Budapestről: déli 12 órakor és éjjeli 11 órakor.
Érkezés Budapestre: hajnalban 3 órakor és déli után 2 óra 45 perczek.

Üzleti tudósítás.

Baja, 1885. augusztus 19.

Buza új	7.10
Zab	5.60
Árpa	4.80
Rozs	5.60

Kukoricza új 5.25
Bab új 6.50
Az árak 100 kilogr. után.

Pályázati hirdelmény.

A bajai takarékpénztárnál úrse-désbe jött hivatali-szolgal állásra pályá-zat nyitatták.

Pályázni öbajtok hitelesen igazolni tartoznak, hogy 40 éves életkort túl nem haladták, hogy katonai kötelezett-ségüknek eleget tettek, s hogy olvasni és írni tudnak; ugyanazért a fentebbiük szerint felszerelendő sajtókezelő író kér-vényüket folyó évi szeptemberhöz 13-ig alóírt igazgatóságúnál benyújtani tar-toznak.

A több nyelvbéli jártasság tekintetbe vétetik.

Javadalmazás:
400 frt évi fizetés,
50 frt lakbér és felsőruházat.

Baja, 1885. auguszt. 25.

A bajai takarékpénztár igazgatósága.

CSALHATATLAN.

Roborantium (linj és szakált növesztő szer) egy tudományos alpra és sok eredményre fektett szer a kopaszág, hajkihullás, korpaképződés és szürkítés ellen. Egyetlen, tenyeg eredményeket lemlutató szakálnövesztő és erősítő szer. Utóé és eleztő tulajdonságait a „Roborantium“ továbbá megbízható szer emlekedő gyengesség és fejfájás ellen. Egy eredeti füveg ára 1 frt 50 kr, próbavüveg 1 frt

Kosmeticum (hazetölés olaj) finom és utánozhatlan, a haját simulekonnyá é hullámosít teszi. Eredeti üveg ára 1 frt 50 kr. Probavüveg 1 fr

Eau de Hébé keleti magyolász, eredmények gyönyög, fehér és testi frisseséget, eltarított szerpöt és magyolokat. Ára 85 kr.

Bouquett du Serail de Grolich zsebkendő-illatzer az elegans világ számára. Gyöngye az illat-szereknek. Ára 1 frt 50 és 80 kr.

Morvai kárpát szárviz sallyivalval 60 kr.

Grolich-féle haj- és szakálfestő szer fest székötöl sötét barna szinig. 1 frt 20 kr.

Grolich Hail Milkon (hajfoltóte), hajszin nélkül, hanem szürke hajnak eredeti szinét adja vissza, 2 frt.

Grolich-féle Poudre dépolatoire hajeltávolítóeszer 70 kr.

Grolich-féle korpaviz eltávolítja gyorsan és biztosan hajkorpát. 1 frt.

Grolich-féle májusvirágkenőcs legfinomabb hajkenőcs a baj ápolására 1 frt.

Grolich-féle Flóra-hajpor fehér és rózsaszin legfinomabb hölgypor 50 kr

Grolich-féle Flóra rózsza arczfestő ajkak és arczfestésre 60 kr.

Minden orvosok felljegyelete alatt készítve.
Használati utasítások, kősbőnévelek és nyilatkozatok minden cikkhez mellékelv.

Gyár és közp. raktár **GROLICH J. Bránben** Stadthofplatz.

Orvosok elismerik a Grolich-féle készítmények hasznosságát, tartós vasárlás által, így ír a t. k. *Blümel* A. tájor, gyakorló orvos St. Péterben ápr. 25. 1885. „Kérem posta-utánvét mellett nekem 8 üveg *Roborantium*-t és 3 üveg *Kosmeticum* megfelelő engedmény mellett mint *öb* évek vesztje, küldeni.“
Tisztelettel **BLÜMEL**, gyak. orvos.

Fibráké Daja és veldőke egyedül.
Brachfeld Nina illatzer-kereskedés.

Budapest: *Neruda Nándor*, latvani-utca 10., további kapható minden nagyobb győgytárban és kereskedésben, hol erre vonatkozó felirások a kirakothan láthatók.
Hirdetve az *Grolich-féle készítmények* kérendük, minthogy csakis ezekért vállaltatik teljes zavatoság.

KAPOTS ISTVÁN,

asztalos-mester

BAJÁN,
fő-utca 23. szám alatt

ajánlja a t. cz. helybéli és vidéki közönségnek legnagyobb választékú fényezett és keményfa

bútor-raktárát

a lehető legjutányosabb áron.

Vállal mindennemű szakmájába vágó munkákat és javításokat.

Heti naptár.

01	Hétfő	Rajmund hv	Holádkodás
1	Kedd	Egyed ap.	Utolsó ne-
2	Szerda	Jusztus pk.	gred 2-án 6
3	Csütörtök	Mansvét hv.	ó. 31 p. reg-
4	Péntök	Rozália sz.	gel. szép idő-
5	Sombát	In. Lőrincz	vel.
6	Vasárnap	Zakarjás	

Vasúti menetrend

Bajáról - Szabadkára.

Bajáról indul naponként kétszer d. e. 10 óra és 13 perczkor és este 7 óra és 14 perczkor.

Felelős szerkesztő:

CSERBA FERENC.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kiváló hatásnak bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

1885

MEGHÍVÁS.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ALKALMÁBÓL.

BUDAPESTEN és VÁCI KÖRÜT 68.

BÁJAZT. KÜLÖN Z. ORSZÁG ÉPÍTÉSI FELTÉTELÉBEN.
EZT ZENDEKÉL DÚBAN KIÁLLÍTOTT

GAZDASÁGI GÉP-KIÁLLÍTÁST

BEMERELTÉK NE,
melynek számos megtekinté-
sére az érdeklőbbek
tisztelttel meg-
hívatnák.

1885

NÁNAY LAJOS

KÖNYVNYOMDÁJA

BAJÁN,

BÓDOG-TÉR SCHEIBNER-FÉLE HÁZ.

KÉSZIT

GYORSAN, CSINOSAN és JUTÁNYOS ÁRON

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT.

Készít továbbá

ÜGYVÉDI NYOMTATVÁNYOKAT

FALRAGASZOKAT,

számlákat, adress- és vizit-kártyákat,

ÉTLAPOKAT,

eljegyzési- és esketési meghívókat,

GYÁSZJELENTÉSEKET,

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKAT.

KÖTELEZVÉNYEKET és MEGHATALMAZÁSOKAT.

Együttal felkérem a községek t. Elöljáróit, hogy becses rendeléseiket **egyenesen** könyvnyomdámba, **Bódog-tér, Scheibner-féle ház** küldjék.